

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Хрисула Атанас Недялкова
на дисертационен труд на тема:

ХУДОЖЕСТВЕНАТА ЛИТЕРАТУРА – СРЕДСТВО ЗА ЗАДЪЛБОЧАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧЕСКАТА КОМПЕТЕНТНОСТ НА ДЕЦАТА ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ (ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА/КЛАС)

за присъждане на образователна и научна степен „доктор” в област на
висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2.
Педагогика

Автор: *Виктория Атанасова Велева*
Научен ръководител: *проф. дн Елка Янакиева*

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Със заповед № 2506/13.10.2021г. на Ректора на ЮЗУ "Неофит Рилски" – Благоевград съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: *Художествената литература – средство за задълбочаване на екологическата компетентност на децата от предучилищна възраст (подготвителна група/клас)* за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

Представеният от Виктория Атанасова Велева комплект материали е в съответствие с изискванията на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и включва всички необходими документи.

Дисертационният труд е структуриран съобразно научните стандарти и изискванията на гореспоменатите Правилник и Вътрешни правила и е в обем от 249 страници основен текст (включително литература, 4 таблици, 12 фигури, 39 хистограми) и 98 страници приложения. Използваната литература включва общо 245 заглавия –193 са на кирилица и 52 – на латиница, сред които – 16 електронни източници. В структурен план дисертацията съдържа всички необходими компоненти и включва: актуалност на проблема, три глави,

заключение, изводи, приноси на дисертационния труд, литература и приложения.

Дисертацията е посветена на важен и недостатъчно изследван във визирания контекст проблем за възприемането и използването на художествената литература като средство за задълбочаване на екологичната компетентност в съвременното предучилищно образование.

Параметрите на актуалността на изследвания проблем се основават на взаимната обусловеност на значимостта на ефективното педагогическо взаимодействие, насочено към формиране на рационално отношение на детето към природата и на възможностите на художествената литература като средство за стимулиране и задълбочаване на екологичната компетентност в горна предучилищна възраст.

Мотивите за избор на тема авторката аргументира с липсата на задълбочени проучвания, разглеждащи възприемането на художествената литература като средство за задълбочаване на екологичната компетентност в предучилищна възраст.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представения дисертационния труд

Акцентите на дисертационния труд следват логиката и обусловеността си от спецификата на екологичната компетентност, която далеч не е само екологосъобразно отношение, а и отношение на детето към самия себе си. Тази постановка на проблема гарантира практическите ориентири в този дискурс на предучилищното образование – да се формира необходимата екокултура у детето, като се осигурят условия то да бъде в хармония със себе си, с природния и социален свят.

Избраните параметри и организация на изследването са ясно формулирани, което позволява постигането на поставената цел и адекватен отговор на задачите, търсещи решения в дисертационния труд. Екологичният, дейностният и личностно-ориентиранят подход са методологична основа на

изследването. Инструментариумът на изследването е добре подбран и удовлетворява параметрите му.

За постигане целта на изследването е създаден и представен педагогически модел за задълбочаване на екологичната компетентност чрез възприемане на художествена литература, предшестван от аргументиран анализ на особеностите на екологичната компетентност, базиран на резултатите от констатиращия етап на изследването.

В резултат от прилагането на модела се създават условия за засилване на екологичната компетентност при 5-7-годишните деца. В това е и значимият в приложен план елемент на дисертационния труд.

Резултатите от изследването водят до защита на заложената хипотезата, а именно, че личностно-ориентираните педагогически взаимодействия стимулират задълбочаването на екологичната компетентност на децата в предучилищна възраст, когато организирани педагогически ситуации за възприемане на художествена литература се подчиняват на екологичния подход и отговарят на определените изисквания.

Приемам справката за посочените приноси на дисертацията, като смятам за най-значими следните:

- Добре аргументирана е актуалността на проблема за разглеждането на възприемането на художествената литература като средство за задълбочаване на екологичната компетентност в контекста на структурните ѝ компоненти
- Основавайки се на традиционни и съвременни парадигми като основа за формиране на екологичната компетентност в предучилищното детство, докторантката аналитично и аргументирано дефинира задълбочаването на екологичната компетентност чрез художествена литература като субектно ориентиран процес в предучилищна възраст
- Структурните компоненти на разработения педагогически модел за задълбочаване на екологичната компетентност чрез възприемане на художествена литература, методически са осигурени със съвременни форми и методи и са насочени към мотивиране на децата за активно участие в този

процес. Определени са и педагогическите условия за ефективността на модела. Моделът е апробиран в реална среда и емпирично е доказана неговата ефективност и приложимост в практиката

- Разработеният диагностичен инструмент от 16 авторски и 2 модифицирани проективни методики за отчитане екологичната компетентност на децата от предучилищна възраст е необходим и приложим в практиката.

Авторефератът съответства на съдържанието на дисертационния текст и представя цялостно и по коректен начин съдържанието в него. Публикациите по темата на дисертационния труд са 4.

III. Нормативна уредба

Във връзка с нормативната уредба, свързана със Закона за научните степени и звания, Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България са спазени всички изисквания: в труда няма плагиатство, налице е оригиналност на дисертацията, тя не нарушава авторските права и правата на интелектуалната собственост на никого.

Въпрос: Постигнатите безспорни резултати от изследването Ви по кои от очакваните резултати за предучилищното образование в Наредба №13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование (приложение №3) в посока задълбочаване на екологичната компетентност „работят”?

IV. Заключение: Въз основа на доказаните приноси и приложни постижения, давам положителна оценка на дисертационния труд на *Виктория Атанасова Велева* и предлагам на уважаемото научно жури да ѝ присъди образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика.

Дата: 4.11.2021г.

Член на журито:

(доц. д-р Хрисула Недялкова)